

Eseu despre trasaturi ale romantismului reflectate intr-un text poetic studiat

Scrive un eseu de 2 - 3 pagini, despre trasaturi ale romantismului reflectate intr-un text poetic studiat / in texte poetice studiate, din opera lui Mihai Eminescu, pornind de la ideea exprimata in urmatoarea afirmatie critica: "Este, in fine, si un mit al poeziei care se manifesta sub doua infatisari: prima e directa, explicita (poezia ca tema de reflectie in poem; poetul care pune " haine de imagini pe cadavrul trist si gol"), iar a doua - si aceasta e esentiala - este indirecta, ca expresie a unei muzicalitati interioare, profunde, [] o muzica inconfundabila, care devine semnul de identitate al eminescianismului; ideile, starile de suflet, un mod de a fi in lume, viziunile, miturile de care am vorbit pana acum, toate vin si se pierd intr-un discurs esentialmente muzical." (Eugen Simion, Prefata la volumul M. Eminescu, Opere, I)

Romantismul este un curent literar, dar si un mod de a fi, atat al individului, cat si al culturilor. S-a afirmat la sfarsitul secolului al XVIII-lea si s-a prelungit pana in a doua jumatate a secolului al XIX-lea. Caracterizat printr-o anumita vocatie a absolutului, creatorul romantic se defineste prin hipersensibilitate, printr-o anumita betie a sentimentelor, o stare de tensiune permanenta si iremediabila melancolie, o valorificare a fondului mitic prin intermediul simbolului si al metaforei. (Vera Calin, Romantismul)

Romantismul eminescian se exprima intr-un moment in care in Europa se creeaza premisele afirmarii unui nou curent literar, simbolismul. Conservand initial orientari si atitudini pasoptiste specifice romantismului romanesc de inceput, romantismul eminescian se afirma plinar in originalitatea sa abia dupa 1870. Important este, in acest sens, poemul Epigonii, in care, desi poetul isi elogiaza inaintasii romantici, caracterizati prin sinceritate si credinta in idealuri, anunta, totodata, despartirea de acestia. Eminescu depaseste constiinta creatorilor pasoptisti, devenind poetul modern, marcat de o criza a idealurilor, de o insinuare a sentimentului imposibilitatii mentinerii individuale.

Complexitatea viziunii poetice eminesciene depaseste cadrele unui singur curent literar, ceea ce a nascut in critica moderna conceptul de "eminescianism", intr-o incercare de a fixa fenomenul estetic al poeziei eminesciene, asa cum sugera si Eugen Simion: "Este, in fine, si un mit al poeziei care se manifesta sub doua infatisari: prima e directa, explicita (poezia ca tema de reflectie in poem; poetul care pune "" haine de imagini pe cadavrul trist si gol""), iar a doua - si aceasta e esentiala - este indirecta, ca expresie a unei muzicalitati interioare, profunde, [] o muzica inconfundabila, care devine semnul de identitate al eminescianismului; ideile, starile de suflet, un mod de a fi in lume, viziunile, miturile de care am vorbit pana acum, toate vin si se pierd intr-un discurs esentialmente muzical." (Prefata la volumul M. Eminescu, Opere, I)

Desi momentul inceputurilor poetice ale lui Eminescu (1866-1870) depaseste, temporal vorbind, pasoptismul, poezia eminesciana a acestei perioade se incadreaza deplin in spiritul romantismului

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

pasoptist atat prin conceptia despre rostul poeziei (mesianism poetic), cat si prin tematica, atitudine lirica sau imagistica.

Semnele instrainarii se vadesc chiar si in anii inceputului, fara ca ele sa devina, totusi, dominante. in Melancolie (si, mai tarziu, in Epigonii, unde apare pentru prima oara opozitia originar-modern), se poate intui o "agonie a eului" care contamineaza cu propria identitate universul, perceput halucinant ca un imens sicriu al astrului mort: "Parea ca printre nouri s-a fost deschis o poarta / Prin care trece alba regina noptii moarta [] / si cand gandesc la viata-mi, imi pare ca ea cura / incet repovestita de o straina gura".

Tematica si motivele poeziei eminesciene cunosc, prin urmare, o metamorfoza a reprezentarii poetice: dragostea idilica devine dragoste pierduta, lumina lunara se incetoseaza si isi micsoreaza aureola (De cate ori,iubito), ingerul este tot mai mult substituit de catre demon si demonic, ca atitudine, timpul capata atributele unui intuneric perpetuu ca prezenta ("Iar timpul creste-n urma mea, ma-ntunec", Sonet), somnul hipnotic sau starile de narcoza si extaz sunt inlocuite de directa fascinatie a mortii.

Perioada marilor poeme(Scrisorile, Luceafarul) are darul de a sintetiza creatia eminesciana printr-o reluare a motivelor, a temelor, a marilor viziuni asupra genezei universale, vazute acum ca o izvorare de lumi ce se nasc continuu, ca si asupra varstelor umanitatii (mitica, eroica, contemporana) si a conflictelor eului in diferitele sale ipostaze.

Un motiv care articuleaza intreaga lirica eminesciana este acela al geniului, "oglindea in care divinitatea informa ajunge la cunoastere de sine". Natura si iubirea (Floare albastra, Sara pe deal, Lacul, Dorinta), istoria (Scrisoarea III, Memento mori), folclorul (Revedere, Ce te legeni), geniul (Scrisoarea I, Luceafarul), cosmogonia si stingerea universului (Scrisoarea I) sunt principalele teme ale liricii eminesciene, care evidentiaza diferite ipostaze ale eului liric.

Meditatia romantica se desfasoara intr-un cadru care intra in consonanta cu traiirile eului liric; noaptea, luna, elemente ale universalului, faciliteaza trecerea inspre sine, prin vis: "Cand cu gene ostenite sara suflu-n lumanare / Doar ceasornicul urmeaza lung-a timpului carare / Caci perdelele-ntr-o parte cand le dai si in odaie / Luna varsa peste toate voluptoasa ei vapaie, / Ea din noaptea amintirii o vecie-ntreaga scoate / De dureri, pe care insa le simtim ca-n vis peste toate" (Scrisoarea I). Corelatia dintre traiirile individuale si elementele cadrului natural este tipic romantica. Aceasta este evidenta in poezia naturii si a iubirii. Teme romantice prin excelenta, acestea subordoneaza in poezia eminesciana o gama intreaga de motive specifice curentului: luna, apa, codrul, cornul, floarea albastra, lumea siderala, muzica sferelor. Erosul eminescian penduleaza intre spiritualitate si pasiune. Eminescu prezinta ipostazele sentimentului iubirii legate de dorul folcloric (T. Vianu), de o "natura in devenire" si cu intrupari feminine (G. Calinescu) sau de natura-peisaj, macro- si microcosmosul. Sentimentul dragostei cunoaste suferinta iubirii pierdute ("si te-ai dus, dulce minune, / si-a murit iubirea noastra / Floare albastra, floare albastra / Totusi este trist in lume"), dragostea fara speranta (De cate ori, iubito) si cea implinita (De ce te temi).

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Natura apare ca o proiectie a lumii interioare a eului liric si ca o supraréalitate, un univers infinit in miscarea lui. Motivele asociate acestei teme sunt teiul, codrul, care ocrotesc dragostea, creand un spatiu intim - "Vino-n codru la izvorul / Care tremura pe prund / Unde prispa cea de brazde / Crengi plecate o ascund" (Dorinta) -, plopul, simbolizand singuratatea - "Pe langa plopii fara sot / Adesea am trecut / Ma cunosteau vecinii toti / Tu nu m-ai cunoscut" (Pe langa plopii fara sot) - salcamul, centru al lumii celor doi indragostiti - "Langa salcam sta-vom noi noaptea-ntreaga / Ore intregi spune-ti-voi cat imi esti draga"(Sara pe deal).

Poezia de meditatie asupra conditiei geniului in raport cu lumea subliniaza o alta atitudine tipic romantica: disocierea de universul exterior, retragerea in sine, determinata de dezamagirea omului superior. Ironia, sarcasmul sunt atitudini tipice; simbol al geniului, "batranul dascal" traieste intr-o izolare aproape totala; in raport cu posteritatea, imaginea geniului se detaseaza net: "Fericeasca-l scriitorii, toata lumea recunoasca-l/ Ce-o sa aiba din acestea pentru el batranul dascal? / Nemurire, se va zice. Este drept ca viata-ntreaga, / Ca si iedera de-un arbor, de-o idee i se leaga [] / Astfel incaput pe mana a oricarui te va drege / Rele-or zice ca sunt toate cate nu vor intelege" (Scrisoarea I). Singura atitudine intr-o lume incapabila sa inteleaga eforturile de a depasi limitele intelegerii obisnuite este izolarea, contemplarea sinelui: "Nu spera cand vezi miseii / Ce e val ca valul trece." (Glossa)

intelegerea adanca a lipsei de sens a conditiei umane in afara unui scop superior este clar exprimata in Luceafarul, unul dintre cele mai ample poeme eminesciene care dezvolta tema romantica a conditiei geniului intr-o societate incapabila sa-l inteleaga si sa-l accepte. Tema dobandeste, in Luceafarul, semnificatii aparte prin relatiile de opozitie si de simetrie care se stabilesc intre cele doua universuri antagonice - al omului comun si al omului superior.

Cele patru tablouri ale poemului dezvolta simetriei interne prin raportarea la cosmic - terestru, real - ideal, ilustrand un adevarat "mit al poeziei" (Eugen Simion) atat sub aspect de continut, cat si sub aspect formal.

Primul tablou se deschide cu o perspectiva mitica, atemporală, formula folosita, specifica basmelor prin raportarea la timpul primordial, al genezelor: "A fost odata ca-n povesti, / a fost ca niciodata / Din rude mari, imparatesti, / O prea frumoasa fata". Cadrul initial in care apare fata de imparat este specific romantic. Izolarea si singuratatea accentueaza predispozitia la reverie. Deschiderea inspre cosmic este sugerata de motivul ferestrei, asociat cu motivul stelei: "Din umbra falnicelor bolti / Ea pasul si-l indreapta / Langa fereastra, unde-n colt / Luceafarul asteapta".

Fata de imparat determina, in vis, metamorfoza astrului, care se va naste din elementele cosmice, pentru a-i implini muritoarei visul de iubire. Motivele asociate celor doua intrupari sunt soarele si noaptea, care dau nastere aparentei demonice si cerul si marea, care dau nastere aparentei angelice. Cele doua motive romantice - inger si demon - sunt complementare si ilustreaza capacitatea nelimitate ale geniului de a-si depasi conditia. Daca invocatiile fetei sunt urmate de metamorfoza onirica a Luceafarului, chemarile lui nu sunt urmate de fata de imparat, care refuza

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

sa-si paraseasca lumea, cerand insa renuntarea la nemurire.

Al doilea tablou, concentrat in plan terestru, dezvolta o alta tema romantica: iubirea idilica dintre doi pamanteni - Catalin si Catalina - fata de imparat dobandind acum un nume individualizator, care o apropie de conditia umana. Ea isi pierde unicitatea, devenind un dublu pamantean al unui muritor banal, "un paj ce poarta pas cu pas / A-mparatesii rochii".

Tabloul al treilea asociaza motivului calatoriei interstelare, ilustrata in zborul Luceafarului catre Demiurg, motivul perisabilitatii fiintei umane - "Ei numai doar dureaza-n vant / Deserte idealuri", "Dar piara oamenii cu toti / S-ar naste iarasi oameni" - si acela al geniului nemuritor, care supravietuieste prin propria substanta: "Noi nu avem nici timp, nici loc / si nu cunoastem moarte." Ultimul tablou propune un nou dialog cosmic - terestru. Cadrul ales, in final, este acela al inceputului noptii, cand din nou obiectele isi tremura conturul la aparitia astrilor. in locul marii intinse, sub raza luceafarului apare crangul familiar cu tei inmiresmati, atat de prezent in erotica de tinerete a lui Eminescu. Peisajul este din nou incadrat in dimensiunea familiara a cosmosului. Cuvintele lui Catalin, care au gravitatea rostirii Luceafarului, ar putea sugera ideea ca astrul a devenit "muritor":

"O, lasa-mi capul meu pe san, / Iubito sa se culce / Sub raza ochiului senin / si negrait de dulce; // Cu farmecul luminii reci / Gandirile strabate-mi, / Revarsa liniste de veci / Pe noaptea mea de patemi. // si de asupra mea ramai / Durerea mea de-o curma, / Caci esti iubirea mea de-ntai / si visul meu din urma". Cuvintele lui Catalin au o stranie asemanare cu modul grav de a gandi si de a simti al lui Hyperion. De aceasta data, el este acela care aspira sa stea "sub raza ochiului senin" al iubitei (aluzie metaforica la ochiul - astru), gandirile sa-i fie strabatute de lumina "rece", atribut care apartine Luceafarului ("recile-i vapai"). El este acum acela care invoca o stea calauzitoare deasupra "noptii de patemi". Imaginea idealizata a iubitei este si explicit numita vis, si anume, visul din urma (metafora absoluta, continand si aluzia subtila la moarte). De fapt, sunt aspiratiile initiale ale Catalinei, transferate asupra masculinului. Cuplul este, de altfel, nediferentiat: "Miroase florile-argintii / si cad, o dulce ploaie, / Pe crestetele-a doi copii / Cu plete lungi, balaie".

"Norocul" trecator al cuplului cu plete balaie capata frumusetea dureroasa ("farmecul" eminescian) al unei imagini - planeta in care statornicia fericirii este o clipa. Gandul mortii justifica existenta terestra, o transfigureaza si releva frumusetea. si reciproc, dorul vietii terestre (intruchipat de Luceafar) ii revela amaraciunile geniului, claustrat definitiv, ca un punct de reper, in cunoasterea absoluta. Ultima chemare a Catalinei este neputincioasa: "Ea, imbatata de amor, / Ridica ochii. Vede/ Luceafarul. si-ncetisor / Dorintele-i increde: / - Cobori in jos, luceafar bland, / Alunecand pe-o raza, / patrunde-n codru si in gand, / Norocu-mi lumineaza! // El rtemura ca-n alte dati / in codri si pe dealuri, / Calauzind singuratati / De miscatoare valuri; / Dar nu mai cade ca-n trecut / in mari din tot inalt / - Ce-ti pasa tie, chip de lut, / Dac-oi fi eu sau altul ? // Traind in cercul vostru stramt / Norocul va petrece, / Ci eu in lumea mea ma simt / Nemuritor si rece."

Finalul acestui poem, foarte dezbatut si comentat, ilustreaza pozitia superioara a geniului, care,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

abstras, impasibil, contempla numai, fara a putea participa, aventura umana, sustinand interpretarea pe care poetul insusi a dat-o poemului, accentuand "sensul alegoric" al legendei, faptul ca geniul "nu are moarte", dar n-are nici "noroc". Toate elementele semnificative din structura poemului se subordoneaza unui simbol central - luceafarul - in care se sintetizeaza toate semnificatiile temelor si motivelor asociate conditiei omului de geniu. Aspiratiile fetei de imparat spre desavarsire, cuplul Catalin - Catalina, impasibilitatea Demiurgului sunt, toate, subordonate luminii reci a luceafarului nocturn, simbol care desemneaza o valoare ideala - aspiratia spre desavarsire spirituala. Obiectivarea obtinuta in finalul poemului sugereaza ideea ca omul va fi intotdeauna subordonat unei conditii limitate, singura lui sansa la fericirea trecatoare fiind iubirea.

La nivel formal, poemul ilustreaza "idei, stari de suflet, un mod de a fi in lume, viziuni" "intr-un discurs esentialmente muzical." (Eugen Simion, Prefata la volumul M. Eminescu, Opere, I). Este vorba despre o muzicalitate interioara a versurilor care se obtine prin procedeul romantic al antitezei, prin desavarsirea formei pana la obtinerea unei expresii artistice originale. Arta eminesciana transfigureaza realitatea, ilustrand convingerea poetului, potrivit careia omul nu supravietuieste decat prin propria-i spiritualitate: "Numai poetul / Ca pasari ce zboara / Deasupra valurilor / Trece peste nemarginirea timpului" (Numai poetul).

Creatia lirica eminesciana reuneste cateva teme si motive semnificative ale literaturii romantice universale, prelungind ecourile acestui curent literar pana la sfarsitul secolului al XIX-lea. Combinate cu mituri si motive autohtone, aceste teme si motive dobandesc originalitate si il situeaza pe poet in randul "marilor clasici" ai literaturii romane.